

Związek Międzygminny „Obra”

Berzyna 6, 64 – 200 Wolsztyn

Berzyna, kwiecień 2024 r.

Analiza

systemu gospodarowania odpadami na obszarze działania

Związku Międzygminnego „Obra” za rok 2023

Analiza systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. została opracowana w oparciu o wymóg sformułowany w art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz w związku z art. 9tb ust. 1 i 2 (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 399 ze zm. – dalej zwaną ucpg). Z treści tego artykułu wynika obowiązek dokonania corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami z uwzględnieniem:

1. możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
2. potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
3. kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami;
4. liczby mieszkańców;
5. liczby właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina(związek) powinna podjąć. O których mowa w art. 6 ust. 6 – 12;
6. ilości odpadów wytwarzanych na obszarze gmin (związku);
7. ilości niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gmin (związku) oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
8. uzyskanych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;

9. masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gmin (związku) przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gmin (związku).

Celem obowiązującego od 2013 r. systemu gospodarowania odpadami w Polsce jest dążenie do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów komunalnych niesegregowanych, dawniej zwanymi zmieszanymi w tym również tych, które ulegają biodegradacji. Osiągnięciu tego celu ma służyć wprowadzona przepisami prawa obowiązkowa segregacja powstających odpadów komunalnych na nieruchomościach oraz stworzenie możliwości kompostowania na nich odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Osiągane rezultaty selektywnej zbiórki odpadów wpływają w znaczący sposób na koszty funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadów i na uzyskanie w poszczególnych latach wymaganych prawem poziomów odzysku i recyklingu. Sposób liczenia tych poziomów począwszy od roku 2021 uległ zasadniczej zmianie choć główne cele, które należy osiągnąć w poszczególnych, kolejnych latach pozostały zmian. Zmiana wysokości tych poziomów do roku 2035 ma charakter skokowy. Ich osiągnięcie wymaga stałych działań, które w istotny sposób będą wpływać na wielkość i poprawność selektywnej zbiórki odpadów oraz zwiększenie ilości odpadów bio poddanych kompostowaniu.

Gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 1) 20% wagowo - za rok 2021;
- 2) 25% wagowo - za rok 2022;
- 3) 35% wagowo - za rok 2023;
- 4) 45% wagowo - za rok 2024;
- 5) 55% wagowo - za rok 2025;
- 6) 56% wagowo - za rok 2026;
- 7) 57% wagowo - za rok 2027;
- 8) 58% wagowo - za rok 2028;
- 9) 59% wagowo - za rok 2029;
- 10) 60% wagowo - za rok 2030;
- 11) 61% wagowo - za rok 2031;
- 12) 62% wagowo - za rok 2032;
- 13) 63% wagowo - za rok 2033;
- 14) 64% wagowo - za rok 2034;
- 15) 65% wagowo - za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

Zagospodarowanie odebranych odpadów.

Za organizację i sprawne funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami na terenie gmin - uczestników od 2008 roku odpowiedzialny jest Związek Międzygminny „Obra” (ZM „Obra”). Gminami - uczestnikami Związku były gminy: Przemęt, Siedlec i Wolsztyn. Od 1 stycznia 2024 r. Gmina Wolsztyn swoje zadania w tym zakresie będzie realizowała samodzielnie. Związek w 2023 r. realizował obowiązki w zakresie organizacji systemu odbioru odpadów komunalnych

zmieszanych i wysegregowanych w stosunku do wszystkich rodzajów nieruchomości tj. nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, co wynika z treści uchwały nr VIII/28/2012 Zgromadzenia ZM „Obra” z dnia 26 czerwca 2012 roku w sprawie przejścia obowiązku odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne. Takie rozwiązanie systemowe zostało potwierdzone uchwałą nr XIII/65/2021 Zgromadzenia ZM „Obra” z dnia 19 lutego 2021 roku. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa właściciele nieruchomości niezamieszkałych mają prawo wyboru pozostania w systemie prowadzonym przez ZM „Obra” lub zawrzeć samodzielnie umowę z operatorem wpisanym do rejestru działalności regulowanej. Po kolejnej zmianie ucpg wyłączenie takiej nieruchomości z gminnego systemu obwarowano obowiązkiem załączenia kserokopii umowy z operatorem. Pozostali właściciele nieruchomości niezamieszkałych, podobnie jak właściciele nieruchomości zamieszkałych, składali deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami do Związku i tym samym partycypowali w kosztach funkcjonowania systemu. Umowy z operatorami na odbiór odpadów komunalnych zostały, w wyniku przeprowadzonych otwartych i nieograniczonych przetargów, zawarte do 31.12.2023 r. Wg posiadanego przez Związek stanu wiedzy na 31 grudnia 2023 r. tylko jeden z właścicieli nieruchomości niezamieszkałej zawarł indywidualną umowę na odbiór odpadów komunalnych ze swojej nieruchomości – odbiór odpadów z tej nieruchomości dokonywany będzie przez podmiot wpisany do rejestru działalności regulowanej i realizowany będzie wg zasad określonych w aktach prawa miejscowego.

Ustawodawca ustalił maksymalne stawki za wywóz pojemnika z nieruchomości zamieszkałej jak i niezamieszkałej, odnosząc wszelkie wyliczenia do dochodu rozporządzalnego. Wysokość opłaty maksymalnej za odbiór i zagospodarowanie odpadów zebranych wylicza się wg następującej reguły:

- dla nieruchomości zamieszkałych 2% dochodu rozporządzalnego dla przyjętej metody wyliczania stawki opłaty od mieszkańca;
- dla nieruchomości niezamieszkałych 1,3% dochodu rozporządzalnego za pojemnik o pojemności 120l i proporcjonalnie do tak wyliczonej wysokości opłaty, wylicza się opłatę za pojemniki o innej pojemności.

Wyliczona w powyżej podany sposób maksymalna wysokość opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów w jednakowej wysokości dotyczy pojemników przeznaczonych do odpadów niesegregowanych (zmieszanych) jak i pozyskanych z selektywnej zbiórki.

Zagospodarowanie wszystkich rodzajów odpadów należało do ZM „Obra” i odbywało się w następujący sposób:

Odpady komunalne niesegregowane (zmieszane).

Po zmianie ucpg z września 2019 r. zniesiony został obowiązek dostarczania odpadów do instalacji działającej w danym regionie gospodarowania odpadami, określonym w Wojewódzkim Planie Gospodarowania Odpadami (WPGO). Korzystając z tego zapisu w

końcówce 2022 roku rozstrzygnięto prowadzone w formie przetargu otwartego i nieograniczonego. postępowanie przetargowe na zagospodarowanie odpadów komunalnych niesegregowanych. W wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego zagospodarowanie odpadów komunalnych niesegregowanych, bioodpadów, odpadów zebranych z ulic i placów targowych przekazano do realizacji w instalacjach będących własnością spółki PreZero Service Zachód z siedzibą w Kiełczu, która złożyła najkorzystniejszą ofertę. Odpady były przez spółkę odbierane ze stacji przeładunkowej zlokalizowanej w m. Powodowo a do stacji odpady dowozili wyłonieni w drodze przetargu operatorzy, wpisani do rejestru działalności regulowanej prowadzonej przez ZM „Obra”. Usługę odbioru odpadów przez cały 2023 rok świadczyli operatorzy, którymi byli:

- dla Gminy Przemęt: konsorcjum firm PGO Zajęc Sp. z o.o., Przemęt, ul. Starkowska 10 oraz Firma Usługowo Handlowa Dominik Zajęc, Błotnica ul. Szkolna 46;
- dla Gminy Siedlec: Zakład Eksploatacji Urządzeń Komunalnych Sp. z o.o. w Siedlcu ul. Zbąszyńska 15;
- dla Gminy Wolsztyn: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Berzyna 6.

Rok 2023 charakteryzował się niewielkim spadkiem ilości wytworzonych odpadów komunalnych niesegregowanych (zmieszanych) i przekazanych do przetworzenia przez instalację. To trend odnotowany w naszym kraju, będący pochodną z jednej strony, sytuacji gospodarczej Polski, z drugiej zaś skutkami wojny w Ukrainie. Ponadto odnotowaliśmy niewielki spadek ilości odpadów wysegregowanych, co obrazują poniższe tabele.

Zestawienie ilościowe dostarczonych odpadów komunalnych niesegregowanych do stacji przeładunkowej w Powodowie w latach 2018-2023

Miesiąc	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Styczeń	1672,78	1441,32	1280,4	1409,9	1187,78	1195,44
Luty	1386,24	1309,9	1470,94	1067,18	1115,96	1090,76
Marzec	1513,58	1523,87	1616,84	1420,68	1406,4	1382,54
Kwiecień	1635,78	1633,13	1396,72	1444,22	1338,76	1334,66
Maj	1474,03	1532,12	1307,28	1338,78	1323,74	1354,94
Czerwiec	1303,77	1275,69	1327,74	1328,28	1272,36	1218,70
Lipiec	1540,69	1441,54	1369,04	1318,66	1236,5	1232,24
Sierpień	1474,74	1462,82	1132,74	1342,10	1290,14	1325,36
Wrzesień	1391,8	1371,97	1065,03	1286,02	1254,08	1214,48
Październik	1662,12	1660,92	1237,46	1299,12	1403,66	1276,04
Listopad	1459,09	1450,1	1315,1	1396,34	1218,06	1238,06
Grudzień	1378,4	1309,32	1489,67	1306	1220,14	1226,2
RAZEM	17893,02	17412,7	16008,96	15957,28	15267,58	15089,42

Odpady zebrane selektywnie

System zbiórki odpadów wysegregowanych jest systemem mieszanym, opartym na zbieraniu surowców wtórnych zarówno w workach jak i w pojemnikach zbiorczych. Pojemniki zbiorcze na: makulaturę, tworzywa sztuczne oraz stłuczkę szklaną funkcjonują w budownictwie wielorodzinnym oraz wynajmowane są przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych (min. instytucje, stowarzyszenia domków letniskowych, zakłady pracy, szkoły itp.). W przypadku nieruchomości zamieszkałych wielolokalowych sposób ten uniemożliwia sprawdzenie wywiązywania się właścicieli z podjętego obowiązku segregacji. Z kolei pojemniki na szkło bezbarwne oraz kolorowe zabezpieczają odbiór stłuczki szklanej od wszystkich właścicieli nieruchomości tj. zamieszkałych i niezamieszkałych. Uzasadnieniem wyodrębnionej zbiórki stłuczki szklanej na bezbarwną i kolorową jest istotna różnica cen możliwych do uzyskania od dokonującego zagospodarowania stłuczki. Ponadto, każdy właściciel nieruchomości mógł w nieograniczonej ilości dostarczyć wysegregowane odpady takie jak m.in.: makulatura, stłuczka szklana, tworzywa sztuczne, bioodpady, baterie, przeterminowane leki i chemikalia, gabaryty, gruz do jednego z czterech punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) zlokalizowanych na obszarze każdej z gmin – uczestników ZM „Obra”. PSZOK-i znajdują się:

w gminie Siedlec: Siedlec – oczyszczalnia ścieków, ul. Lipowa 4;

w gminie Przemęt: Przemęt ul. Starkowska 10;

w gminie Wolsztyn: Berzyna 6, siedziba PGK Sp. z o.o.;

w gminie Wolsztyn: PSZOK Powodowo, usytuowany bezpośrednio w sąsiedztwie stacji przeładunkowej.

Za bieżącą działalność PSZOK-ów odpowiedzialni są operatorzy oprócz PSZOK-u w Powodowie, gdzie za działalność odpowiedzialny jest ZM „Obra”. Zagospodarowanie wszystkich zebranych w PSZOK-ach odpadów wysegregowanych leży po stronie ZM „Obra”. W trakcie roku 2023 występowały problemy związane z zagospodarowaniem praktycznie wszystkich frakcji odpadów zbieranych selektywnie. Dotyczyły one wymagań jakościowych jak i wysokości opłat, które trzeba było wносить za przyjęcie do zagospodarowania danej frakcji odpadów. Szczególne fluktuacje opłat odnotowaliśmy przy zagospodarowywaniu papieru i szkła. Początek i koniec roku to konieczność wnoszenia opłat za zagospodarowany papier, kilka miesięcy pomiędzy to możliwość zbytu za ok. 150 zł za 1Mg.

W roku 2023 selektywnie zebrane odpady zagospodarowywane były w następujący sposób: stłuczka szklana – umowa z firmą Biosystem Organizacja Odzysku Opakowań S.A., przeterminowane leki – F.H.U. „NATURA” Marek Michałowski z Bydgoszczy, baterie oraz zużyty sprzęt RTV i AGD – „REMONDIS Elektrorecykling Sp. z o.o.” oraz Maya Victory, opony

– Grupa Recykl S.A., odzież –PCK, tworzywa sztuczne, makulatura, wielkogabaryty i pozostałe
 – PHP Przemysław Olejnik, Wąbiewo. Gruz przekazano do firmy p. Lisowskiego w Wolsztynie. Ilości zebranego złomu metalowego dotyczą skupu dokonanego przez funkcjonujące na obszarze gminy Wolsztyn punkty skupu. Do poziomów uwzględniono również dokonany przez te punkty skup makulatury.

Rok 2023 był kolejnym rokiem za który podmioty posiadające stosowne decyzje na skup surowców wtórnych od ludności (np. metale, makulatura) miały obowiązek złożenia sprawozdania do ZM „Obra” z ilości skupionych od osób fizycznych surowców. Tego typu przedsięwzięcia, polegające na wyodrębnianiu różnych możliwych do zagospodarowania frakcji odpadów komunalnych powinny być kontynuowane, albowiem prowadzi to obniżenia łącznej ilości odpadów komunalnych zmieszanych przekazywanych do instalacji. Warunek, że takie działanie równoległe prowadzi do zmniejszenia kosztów funkcjonowania systemu.

Selektywna zbiórka wybranych frakcji odpadów w Mg

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Metal	2 251,73	1 229,74	455,61	119,46	83,2929	86,54
Plastik	1 814,14	1 859,98	1 880,56	2078,25	2 118,84	2064,29
Papier	512,12	580,26	520,8	649,78	563,66	564,32
Szkło	935,80	1 067,36	1 224,06	1392,46	1 433,06	1148,40
Razem	5 513,79	4 737,34	3 625,94	4239,95	4198,85	3863,55
Osoby płacące	51 774	51 467	52 826	52 535	52 419	52 759

Poziomy selektywnej zbiórki średniorocznie na osobę

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Metal	43,49	23,89	8,62	2,27	1,59	1,64
Plastik	35,04	36,14	35,6	39,56	40,42	39,13
Papier	9,89	11,27	9,85	12,37	10,75	10,70
Szkło	18,07	20,74	23,17	26,50	27,33	21,77

Jak z powyższego zestawienia wynika w czterech podstawowych frakcjach odpadów średniorocznie każdy płacący mieszkaniec gmin – uczestników ZM „Obra” **wysegregował**

73,24 kg surowców wtórnych. Jeśli do tej ilości dodać odpady zielone i pozostałe, które wyodrębniamy z puli odpadów komunalnych (baterie, leki, opony, gabaryty, zużyty sprzęt RTV i AGD), wtedy ilość ta wzrasta o kolejne **31,55 kg**. Łącznie zatem każdy mieszkaniec gmin – uczestników Związku średnio w roku 2023 **łącznie wysegregował 104,79 kg** odpadów. Wymagany przepisami prawa obowiązkowy poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu za rok 2023 czyli minimum 35% został dla Związku osiągnięty i wynosi **36,03%**.

Osiągnięte poziomy przygotowania odpadów do ich ponownego użycia i recyklingu.

Poziom przygotowania odpadów do ich ponownego użycia i recyklingu określone art. 3b ucpg zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 roku wynosi za 2023 rok 35% wagowo. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek faktycznej (a nie zebranej) masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych.

Poziom przygotowania do ponownego użycia masy odpadów komunalnych:

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wymagane	20%	30%	40%	50%	20%	25%	35%
Osiągnięte	43,00%	86,76%	70,89%	64,20%	29,02%	28,84%	36,03%

Dla gmin – uczestników Związku za rok 2023 głównymi założeniami w osiągnięciu właściwego poziomu odzysku były:

- ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (cel osiągnięto poprzez nieodpłatne przekazanie ponad 5000 szt. kompostowników właścicielom nieruchomości zamieszkałych a których część w ankietach potwierdziła ilości odpadów bio poddanych procesowi fermentacji);
- przygotowanie do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innych niż niebezpieczne, odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
- przygotowanie do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

W przypadku odpadów ulegających biodegradacji poziom wynosi 0 z tego względu, że 100% zebranych tego rodzaju odpadów przekazano do instalacji.

Brak osiągnięcia poziomu odzysku i recyklingu skutkuje naliczeniem wysokich kar finansowych. Ponownie odłożony został termin wprowadzenia rozszerzonej odpowiedzialności producenta, zaś opłatę kaucyjną za opakowania szklane do pojemności 1,5l oraz plastikowe do pojemności 3l zgodnie z przyjętą przez Sejm RP ustawą zaplanowano wprowadzić z dniem 1 stycznia 2025 roku. Termin wprowadzenia ma istotne znaczenie dla kształtowania zasad funkcjonowania systemu ze względu fakt, że zmianie ulegnie wielkość strumienia odpadów polegająca na zmniejszeniu zawartości pojemnika żółtego, białego i zielonego. To będzie skutkowało zmniejszeniem tonażowym ilości odpadów tych dwóch frakcji, słabą jakością zebranego surowca i ponoszeniem większych kosztów z tytułu zagospodarowania. Celem pozyskania brakujących ilości odpadów do osiągnięcia wymaganego poziomu przygotowania do ich ponownego użycia i recyklingu będzie zatem niezbędne zapewnienie jak największej ilości

biodopadów i ich kompostowanie najlepiej w miejscu ich powstania, czyli bezpośrednio na nieruchomości.

Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska celem planów inwestycyjnych powinna być realizacja infrastruktury niezbędnej do osiągnięcia wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów. Nakłady inwestycyjne powinny uwzględniać: hierarchię postępowania z odpadami, osiąganie wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów komunalnych. W ramach stworzonego przez ZM „Obra” systemu funkcjonuje stacja przeładunkowa, umożliwiająca transport zbiorczy czterech frakcji odpadów. Nowo powstały PSZOK w Powodowie realizował w pełni swoje zadania, nadto uruchomiono punkt zbiórki sprzętu i mebli, nadających się do dalszego użytkowania.

W trakcie 2023 roku zakończono przekazywanie zakupionych kompostowników właścicielom nieruchomości jednorodzinnych – zainteresowanie tą formą zagospodarowania wykazali kolejni właściciele nieruchomości jednorodzinnych. To ważne zwłaszcza w kontekście potrzeby uzyskania poziomów odzysku w kolejnych latach.

Pomimo prowadzenia kampanii edukacyjnej, w wyniku prowadzonych kontroli stwierdzamy wciąż przypadki braku lub niewłaściwej segregacji. Promowanie postaw proekologicznych odbywa się głównie w placówkach oświatowych wszystkich szczebli. Dla dzieci i młodzieży realizowane były w roku 2023 przedsięwzięcia o różnym charakterze. Celem ukierunkowania tych działań i podniesienia ich efektywności, wydaje się, że koncepcja budowy centrum edukacji ekologicznej będzie posunięciem sprzyjającym poprawie w osiągnięciu zamierzonych celów.

Zakup pojemników do selektywnej zbiórki i utwardzanie miejsc pod gniazda recyklingowe.

Potrzeba kontroli właścicieli nieruchomości z wywiązywania się z obowiązku segregowania odpadów oraz wykorzystywanie worków do selektywnej zbiórki do innych celów niż te, do których są przeznaczone a co prowadzi do wzrostu kosztów ich zakupu, wymaga zaopatrzenia nieruchomości zamieszkałych w pojemniki do selektywnej zbiórki plastiku i makulatury. W roku 2023 został złożony stosowny wniosek do NFOŚiGW, w wyniku którego powinniśmy otrzymać wsparcie na zakup pojemników do selektywnej zbiórki plastiku, papieru i popiołów. Związek eksploatował ok. 260 gniazd recyklingowych. Dla utrzymania elementarnego ładu i porządku wokół pojemników, teren pod pojemnikami do stłuczki szklanej i odzieży sukcesywnie jest utwardzony a niektóre gniazda recyklingowe są przenoszone w inne miejsca. Dyslokacja miejsc usytuowania gniazd wynika przede wszystkim z wniosków społeczności lokalnej, obserwacji operatorów i własnych. Celem takich przemieszczeń jest lepsze i wygodniejsze umożliwienie deponowania tych frakcji odpadów mieszkańcom. Własnością Związku są pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów – na skutek kilkunastoletniej ich eksploatacji trwa sukcesywna wymiana tych najbardziej zużytych. Związek dokonuje zakupów nowych pojemników pod bieżąco występujące potrzeby w tym zakresie.

Oprogramowania i sprzęt informatyczny.

Związek zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa posiada własną bazę danych osobowych. Baza i dostęp do niej jest chroniony w taki sposób, aby żadne dane nie były dostępne dla osób nieuprawnionych. System ewidencjonowania ilości odbieranych odpadów z każdego rodzaju nieruchomości, umożliwiający także jego wykorzystanie przy rozpatrywaniu ewentualnych reklamacji funkcjonuje poprawnie, wymaga jednak stałej wymiany sprzętu. Organizacja systemu selektywnej zbiórki wymaga stałego elektronicznego monitorowania przede wszystkim gniazd recyklingowych. Monitorowaniu podlegają także te części obszaru gmin – uczestników Związku, na których systematycznie dokonuje się nielegalnego deponowania odpadów. Czyni się to za pomocą mobilnych kamer, których zapisy są wykorzystywane w bieżącej pracy min. straży miejskiej i policji. Realizacja tych zadań sprawia, że niezbędne jest stałe planowanie i dokonywanie nakładów finansowych na wymianę sprzętu informatycznego oraz nowe oprogramowania.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.

Rok 2023 to kolejny rok ze wzrostem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, wynikającymi przede wszystkim z:

- zwiększających się obciążeń związanych funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w tym min. z ubezpieczeniami i monitoringiem wizyjnym nieczynnych składowisk;
- wysoką ceną za odbiór i przyjęcie 1 Mg odpadów do zagospodarowania;
- wzrostem cen odbieranych odpadów wysegregowanych przy jednoczesnej konieczności ponoszenia coraz wyższych kosztów za ich dalsze przetwarzanie;
- trudności z wyegzekwowaniem opłaty od przebywających na naszych nieruchomościach cudzoziemców;
- wyższych kosztów pracy.

Z tych też powodów oraz w związku ze zmianą ustawy upcg celem ekonomicznego zbilansowania funkcjonowania systemu przygotowane zostały zmiany w wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych które wprowadzono w życie z dniem 1 lutego 2023 r. Stawka dla nieruchomości zamieszkałych wzrosła z 27 zł na 29,50 zł. W tym samym roku wzrosła stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości niezamieszkałych. Zmianę wysokości opłaty połączono z innymi działaniami, które powinny mieć wpływ na ilość odpadów przekazywanych do dalszego zagospodarowania. Ilość mieszkańców gmin – uczestników ZM „Obra” objętych funkcjonującym systemem przedstawia poniższa tabela.

	Stan na dzień	Wolsztyn	Siedlec	Przemęt	Razem
Ilość czynnych deklaracji	31.12.2022 r.	8 419	3 699	5 170	17 288
	31.12.2023 r.	8 488	3 641	5 263	17 392
Różnica	-	+ 69	- 58	+ 93	+ 104
Ilość osób	31.12.2022 r.	27 891	11 544	12 984	52 419
	31.12.2023 r.	28 172	11 634	12 953	52 759
Różnica	-	+ 281	+ 90	- 31	+ 340
Firmy, urzędy, letnicy itp. czynne deklaracje	31.12.2022 r.	977	369	1 486	2 777
	31.12.2023 r.	977	385	1 486	2 850
Różnicy	-	+ 2	+ 16	+ 55	+ 73

Ilość **odpadów komunalnych niesegregowanych/zmieszanych** wytworzonych w kg w poszczególnych latach w przeliczeniu na 1 płacącego mieszkańca:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Wolsztyn	251	382	337,21	339,49	331,80	316,62	304,59
Gmina Przemęt	219	343	308,61	314,31	308,83	293,94	298,08
Gmina Siedlec	216	257	255,24	210,69	226,88	226,94	227,56
Średnia ZMO	222,47	345,60	306,25	303,08	296,89	279,16	276,74

Ilość **wszystkich odpadów komunalnych** wytworzonych w ciągu 2023 roku w kg na nieruchomościach w przeliczeniu na 1 płacącego mieszkańca:

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
398	505,29	499,48	445,69	436,70	424,48	381,52

Łącznie w poszczególnych latach w Mg wysegregowano:

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
4 553,68	8 267,88	9 945,12	7 706,97	7 131,58	6982,95	6904,49

Średnio, w poszczególnych latach jeden płacący mieszkaniec łącznie w kg wysegregował:

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
88,46	159,69	193,23	142,61	135,76	133,21	130,86

W wyliczeniu liczby 130,86 kg wysegregowanych odpadów na 1 mieszkańca wzięto wszystkie frakcje odpadów, które są zbierane selektywnie (gabaryty, zużyty sprzęt rtv i agd, opony, baterie i akumulatory, leki oraz odpady poremontowe.

Analizując dochody i koszty rodzajowe szczególną uwagę należy zwrócić uwagę na:

1. wprowadzony zmianą ucpg obowiązek segregacji odpadów;
2. zbierane ilości surowców wtórnych, wzrastające koszty segregacji, przy jednocześnie bardzo niskich cenach uzyskiwanych za sprzedaż baterii, zużytego sprzętu rtv i agd o ile jest kompletny;
3. konieczność sfinansowania kosztów zagospodarowania (dalszego przetwarzania) prawie wszystkich obowiązkowo zbieranych selektywnie odpadów;
4. wydatki, które ponosimy na likwidację dzikich wysypisk oraz podrzutów odpadów pod gniazda recyklingowe;
5. zaległości z tytułu wnoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Windykacja należności należnych Związkowi prowadzona jest w sposób określony w ustawie ordynacja podatkowa. Związek nie windykuje należności samodzielnie, korzysta w tym względzie z wyspecjalizowanych służb Urzędów Skarbowych.

W wyniku prowadzonych w 2023 roku kontroli sprawdzających oraz odczytów z rejestracji opróżniania pojemników, ujawniono kolejnych właścicieli nieruchomości, którzy nie złożyli deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi bądź złożone deklaracje nie były zgodne ze stanem rzeczywistym. Dotyczy to: posiadaczy domków letniskowych, podmiotów prowadzących działalność oraz rozbieżności w ilości osób faktycznie

przebywających na nieruchomości. Należy mieć świadomość, że część domków letniskowych funkcjonuje na terenach nie przeznaczonych pod tego rodzaju zabudowę. Ponadto ustawicznie prowadzone jest sprawdzenie podmiotów gospodarczych, które znajdują się w ewidencji gmin – uczestników z tymi, które złożyły deklaracje. Dotyczy to przede wszystkim lokali handlowych i gastronomicznych.

Podsumowanie

Stworzony i wprowadzony w życie z dniem 1 lipca 2013 roku system gospodarowania odpadami komunalnymi w roku 2023 był systemem samobilansującym się. Zważywszy na to, że wszyscy organizatorzy systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce, w wyniku nowelizacji ucpg zobowiązani są do osiągnięcia poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego zużycia odpadów komunalnych należy permanentnie podejmować wszelkie działania zmierzające do wzrostu selektywnej zbiórki odpadów. Dla stabilności wszelkich rozwiązań systemowych ważnym zadaniem będzie dalsza intensyfikacja działań – zależnych nie tylko od Związku a sprzyjających postępowaniu z odpadami wg hierarchii określonej w ustawie o odpadach.

Za Zarząd ZM „Obra”

Przewodniczący

Krzysztof Piasek